

Julkisuusanalyysi

Sosiaali- ja hoiva-alan medianäkyvyys vuosina 2021-2023

Rinnekodeit

Retriever

Analyysin aineisto ja sisältö

Aineisto

- Tämä analyysi perustuu Retrieverin mediaseurannan kautta kerättyyn aineistoon ajalta 1.1.2021—31.12.2023.
- **Raportissa tarkastellaan sitä, millä tavoin sosiaali- ja hoiva-alaa käsitellään mediassa.** Aineistoon lukeutuvat alaa keskeisesti käsittelevät artikkelit; käytetyt hakusanat **liittyvät joko vanhuspalveluihin, vammaispalveluihin tai hoiva-alaan yleisesti.**
- Analyysissa ovat mukana seuraavat alueelliset ja valtakunnalliset mediat: **Aamulehti, Etelä-Suomen Sanomat, Helsingin Sanomat, Ilkka-Pohjalainen, Iltalehti, Ilta-Sanomat, Kainuun Sanomat, Kaleva, Karjalainen, Kauppalehti, Keskipohjanmaa, Keski-suomalainen, Lapin Kansa, Maaseudun Tulevaisuus, MTV Uutiset, Satakunnan Kansa, Savon Sanomat, Suomen Kuvalehti, Talouselämä, Tekniikka & Talous, Turun Sanomat, Uusi Suomi, Verkkouutiset, Yle**
- Aineisto on lisäksi rajattu artikkeleihin, joissa jokin hakusana saa suuren tai erittäin suuren huomioarvon, eli huomioarvo on joko 4 tai 5. Tällaisia toimituksellisen media artikkeleita kertyi tarkastelujakson aikana yhteensä **9849**.

Sisältö

Retrieverin mittaristo0	3
Julkisuuden tunnusluvut	4
Näkyvyyden jakautuminen mediassa	5
Näkyvyys vuosittain	6-9
2021	7
2022	8
2023	9
Julkisuuden sävy	10-13
Sävy sosiaali- ja hoiva-alaa kohtaan	11
Negatiivinen näkyvyys	12
Positiivinen näkyvyys	13
Erot alueellisessa ja valtakunnallisessa mediassa	14
Organisaatiot	15-17
Organisaatiot mediassa	16
Uutisoinnin sävy	17

Retrieverin mittaristo

SÄVY

Sävyn osalta artikkeli merkataan joko positiiviseksi, neutraaliksi tai negatiiviseksi sen mukaan, miten median välittämä äänensävy ja asenne vaikuttavat julkisuuskuvaan. Tämän analyysin **osalta sävyarviointi on tehty otsikon ja ingressin perusteella**. Sävyä pyritään arvioimaan keskivertokuluttajan silmin.

HUOMIOARVO

Missä kohtaa artikkelia analyysin kohde on mainittuna

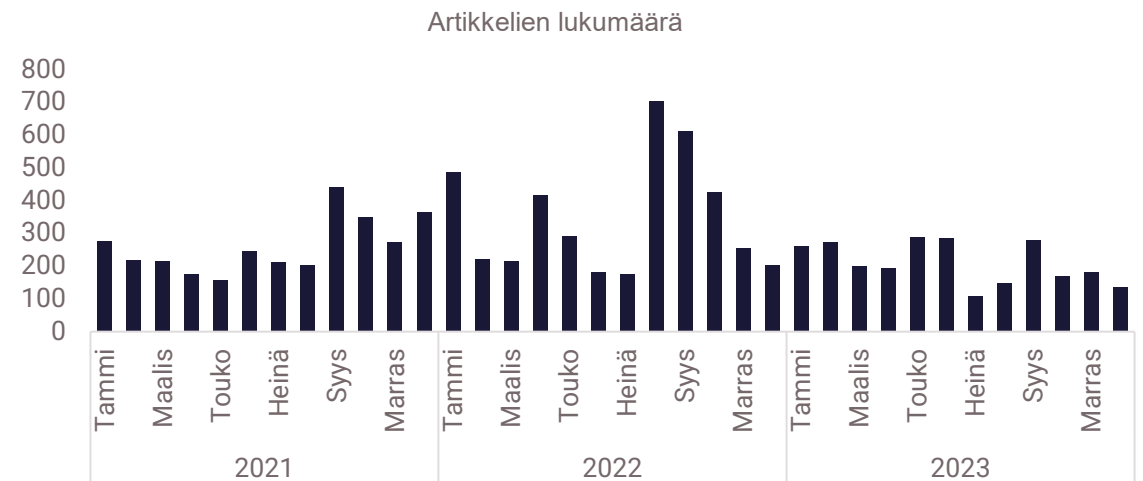
Huomioarvo mittaa **analyysin kohteen näkyvyyttä julkisuudessa asteikolla yhdestä viiteen (1-5)**. Jos analyysin kohde esiintyy artikkelin otsikossa ja on suuressa osassa leipätekstiä, huomioarvo on 5. Jos taas analyysin kohde mainitaan ohimennen kertaalleen jutun lopussa, huomioarvo on 1.

Julkisuuden tunnusluvut

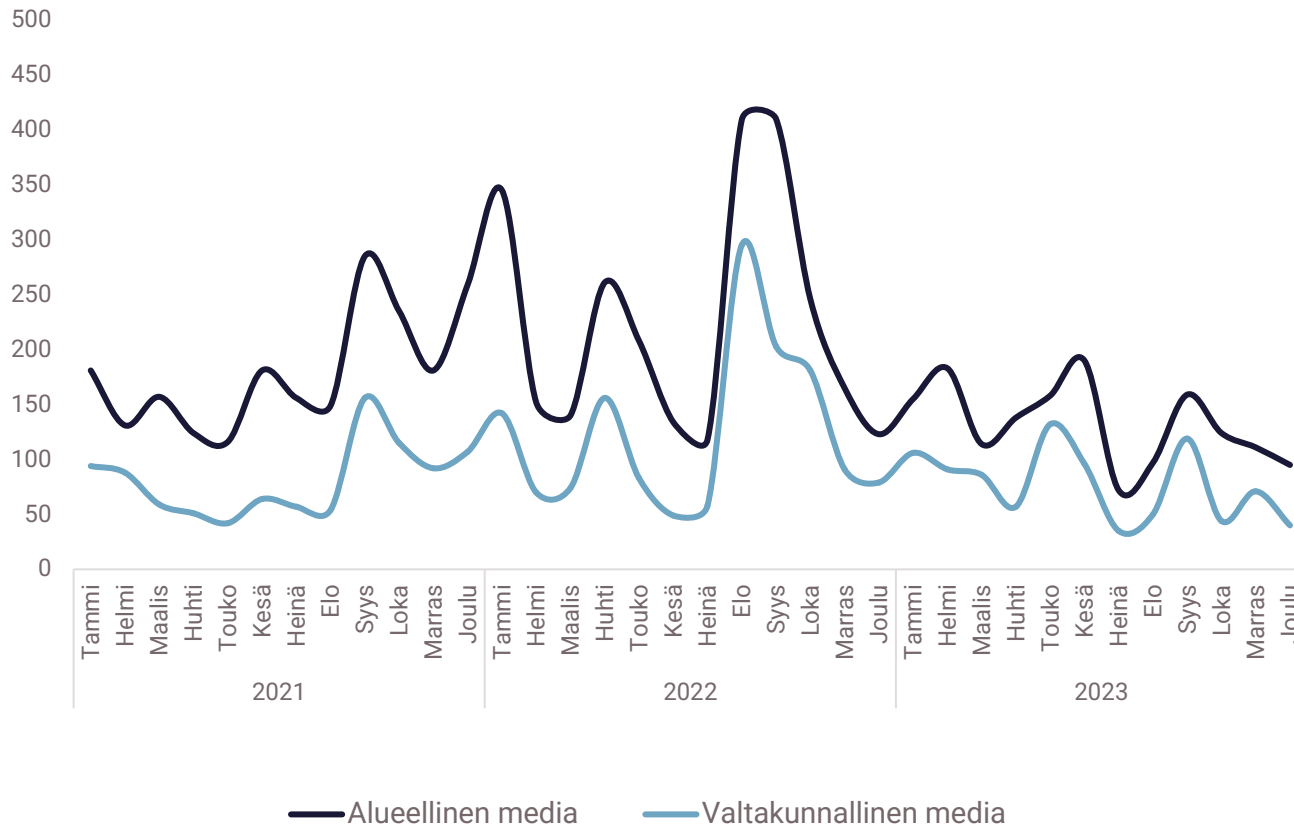
- **Sosiaali- ja hoiva-ala sai runsaasti medianäkyvyyttä vuosina 2021-2023.** Näkyvyyttä toivat vuoden **2022 aluevaalit** ja niiden myötä toimintansa tammikuussa 2023 aloittaneet **hyvinvointialueet**, kevään **2023 eduskuntavaalit** sekä vuosina 2022 ja 2023 **hoitoalan työkiistat**. **Koronapandemiaan** liittyvä näkyvyys painottui vuoteen 2021, jolloin vielä uutisoitiin rokotusten etenemisestä sekä tartunnoista.
- Uutisointi keskittyi hoitoalan henkilöstöön, **erityisesti hoitajapulaan sekä hoitajamitoitukseen**. Henkilöstönäkökulma kytkeytyi vahvasti poliittiseen päätöksenteokoon ja nousi esiin sekä vaalikeskusteluissa että hoitoalan työkiistoihin liittyvissä uutisissa.
- **Sosiaali- ja hoiva-ala esitettiin 40 % artikkeleista (OTSIKOISSA?) negatiivisessa valossa.** Sekä hoitajapulaan että hoitajamitoitukseen liittyvässä uutisoinnissa ala näyttäytyi usein negatiivisessa valossa, kun ratkaisujen sijaan **esiin tuotiin useammin tilanteen hankaluutta ja seurauksia työntekijöille ja asiakkaille**. Negatiivista näkyvyyttä toivat myös **raportoidut rikokset ja ongelmat** palveluyksiköissä. **Positiivista** näkyvyyttä, jossa kuvattiin esimerkiksi alan innovaatioita tai hoitotyön merkityksellisyyttä, **oli 9 % julkisuudesta**.
- Valtakunnallisessa mediassa sosiaali- ja hoiva-alaa pitivät esillä erityisesti Yle ja Helsingin Sanomat. Alueellisessa mediassa Etelä-Suomen Sanomat, Savon Sanomat, Keski-Suomalainen, Aamulehti ja Turun Sanomat olivat muita aktiivisempia. Eniten negatiivisia mainintoja kertyi **Ylellä**, mutta niiden osuus kaikista julkaistuista jutuista oli korkein **Verkkouutisissa ja Iltalehdessä**.

Tunnusluvut	2021	2022	2023	Yhteensä
Julkisuuden määrä	3134	4192	2523	9849
Myönteisen / neutraalin julkisuuden osuus	60 %	58 %	62 %	60 %
Aktiivisin valtakunnallinen media	Yle	Yle	Yle	Yle
Aktiivisin alueellinen media	Savon Sanomat	Keski-Suomalainen	Etelä-Suomen Sanomat	Etelä-Suomen Sanomat

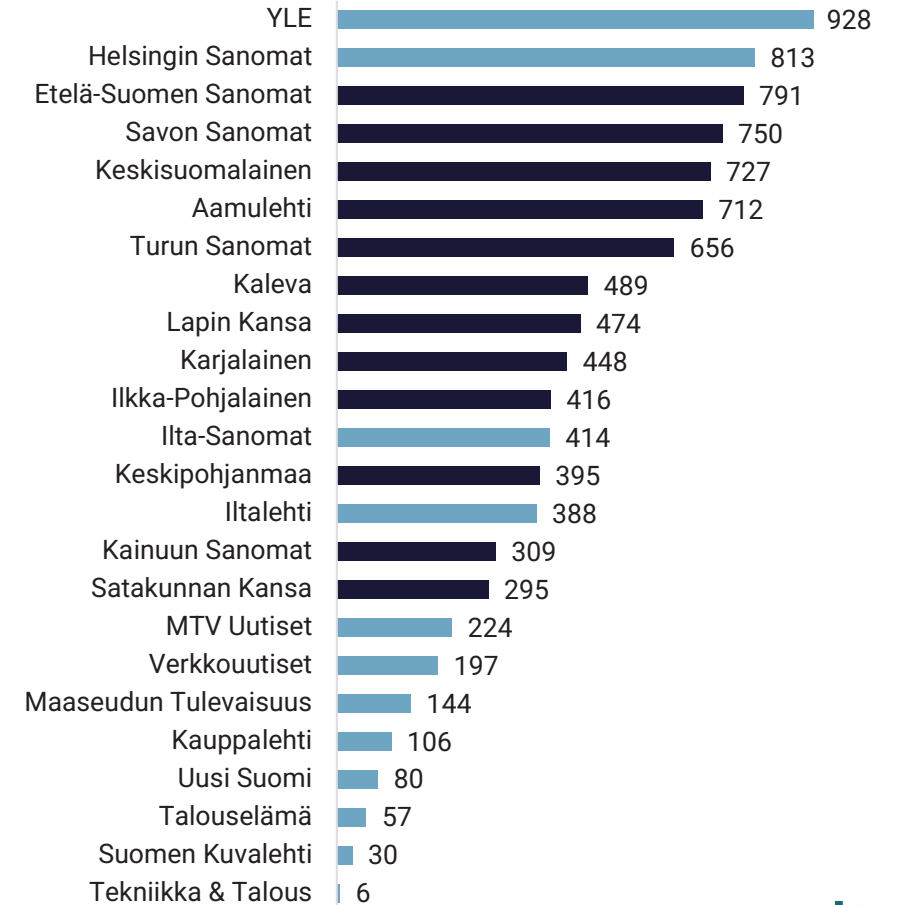

Näkyvyyden jakautuminen mediassa

Ajallinen kehitys valtakunnallisessa ja alueellisessa mediassa

Artikkelien määrä

Näkyvyys vuosittain

Rinnekodeit

2021

THL:n selvityksen mukaan vanhuspalvelujen henkilöstömitoitusta ei vielä täytetä kaikissa yksiköissä ja seuraavana vuonna voimaan astuvasta mitoituksesta jää noin 40 prosenttia. Turun vanhuspalveluyksikössä tapahtunut väkivallanteko laajasti esillä.

Viikolla 35 uutisointi hoitajapulasta kiihtyy. Esillä myös ratkaisuja; laajaa näkyvyyttä saa esimerkiksi Silkkitieniminen yhtiö, joka pyrkii ratkomaan hoitajapulaa rekrytoimalla työvoimaa Filippiineiltä.

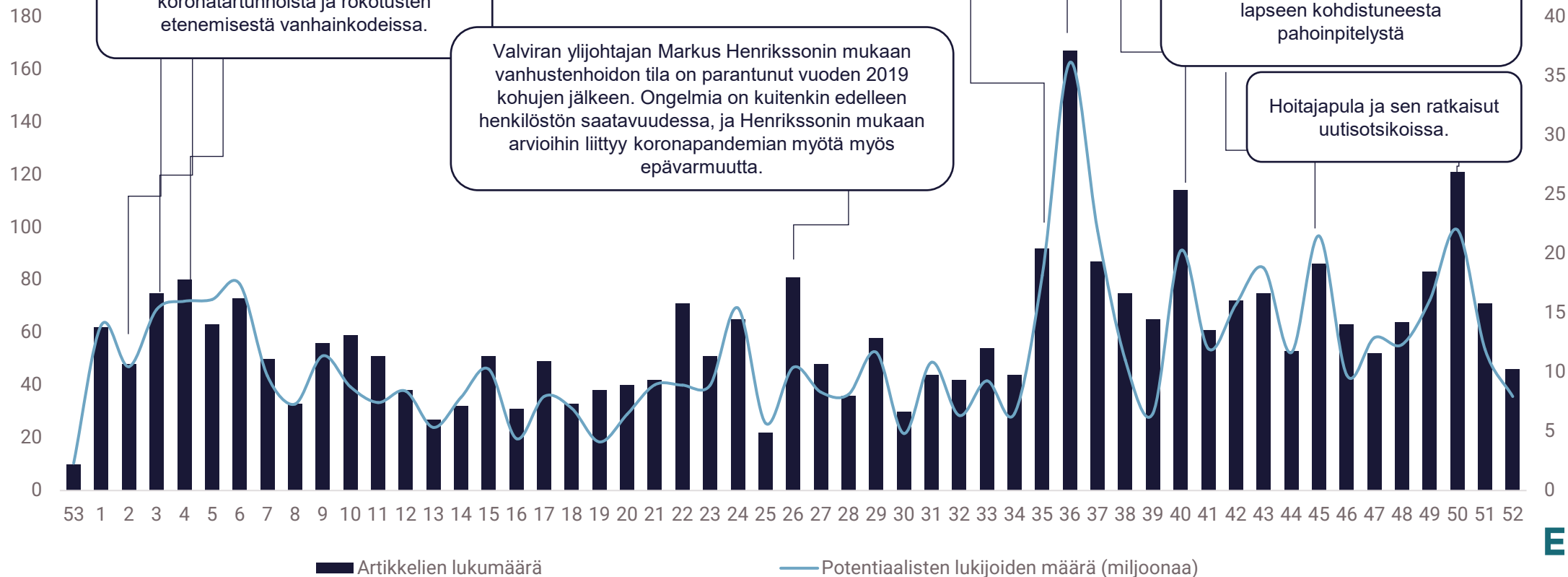
Uutissuomalaisen mukaan hoitajapula hidastaa jo vanhusten pääsyä hoivakotiin. Kyselyyn vastanneet kaupungit esittävät myös jutussa ratkaisuja tilanteeseen.

Alkuvuodesta runsaasti uutisointia koronatartunnoista ja rokotusten etenemisestä vanhainkodeissa.

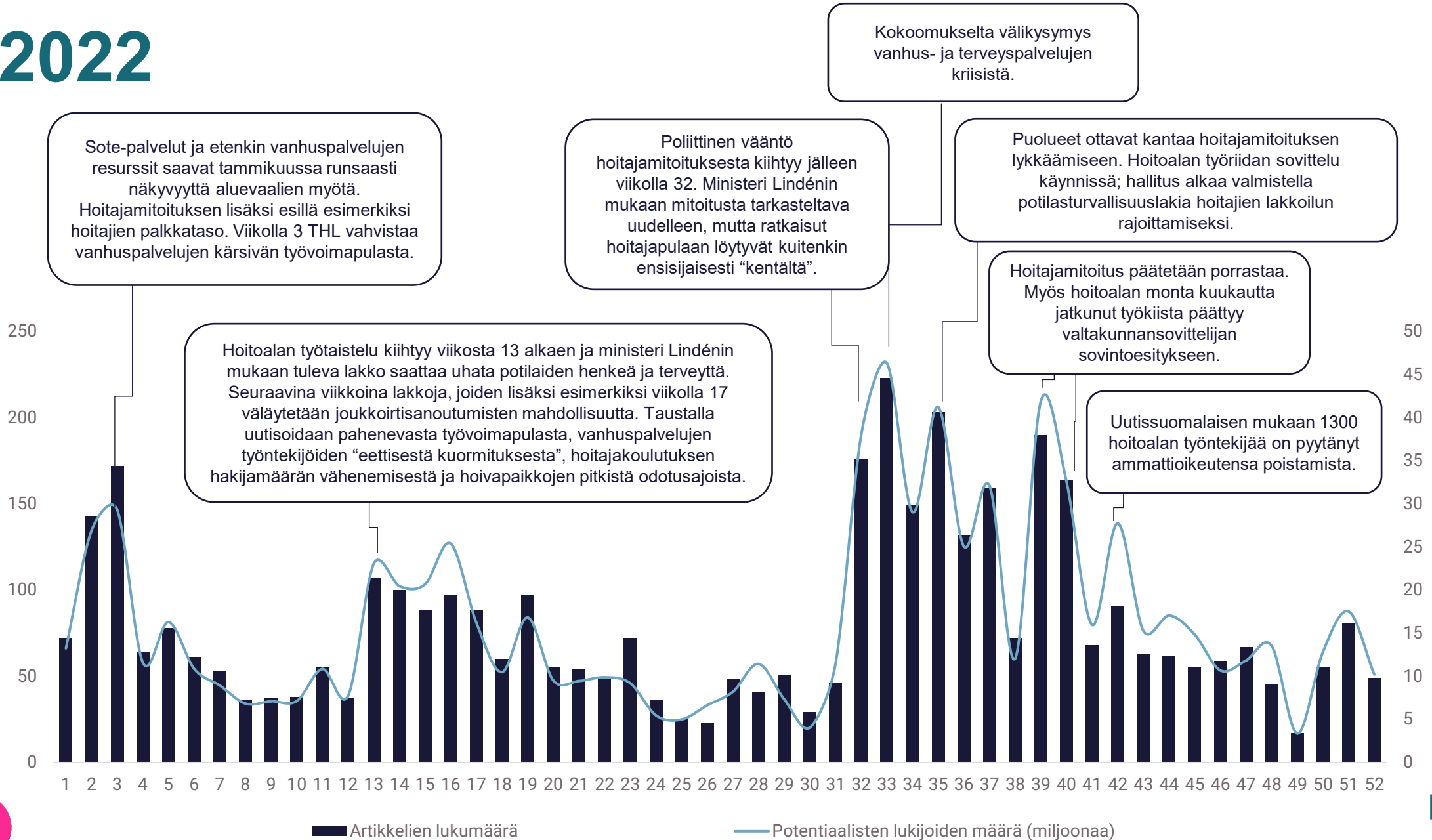
Valviran ylijohdajan Markus Henrikssonin mukaan vanhusten hoidon tila on parantunut vuoden 2019 kohujen jälkeen. Ongelmia on kuitenkin edelleen henkilöstön saatavuudessa, ja Henrikssonin mukaan arvioihin liittyy koronapandemian myötä myös epävarmuutta.

Yle kertoo hoivakodissa tapahtuneesta, kehitysvammaiseen lapseen kohdistuneesta pahoinpitelystä

Hoitajapula ja sen ratkaisut uutisotsikoissa.

2022

Sote-palvelut ja etenkin vanhustalvelujen resurssit saavat tammikuussa runsaasti näkyvyyttä aluevaalien myötä. Hoitajamitoituksen lisäksi esillä esimerkiksi hoitajien palkkataso. Viikolla 3 THL vahvistaa vanhustalvelujen kärsivän työvoimapulasta.

Hoitoalan työtaistelu kiihtyy viikosta 13 alkaen ja ministeri Lindénin mukaan tuleva lakko saattaa uhata potilaiden henkeä ja terveyttä. Seuraavina viikkoina lakkoja, joiden lisäksi esimerkiksi viikolla 17 väläytetään joukkotransportin mahdollisuutta. Taustalla uutisoitaan pahenevasta työvoimapulasta, vanhustalvelujen työntekijöiden "eettisestä kuormituksesta", hoitajakoulutuksen hakijamäärän vähenemisestä ja hoivapaikkojen pitkistä odotusajoista.

Poliittinen väentö hoitajamitoituksesta kiihtyy jälleen viikolla 32. Ministeri Lindénin mukaan mitoitusta tarkasteltava uudelleen, mutta ratkaisut hoitajapulaan löytyvät kuitenkin ensisijaisesti "kentältä".

Kokoomukselta välikysymys vanhus- ja terveystalvelujen kriisistä.

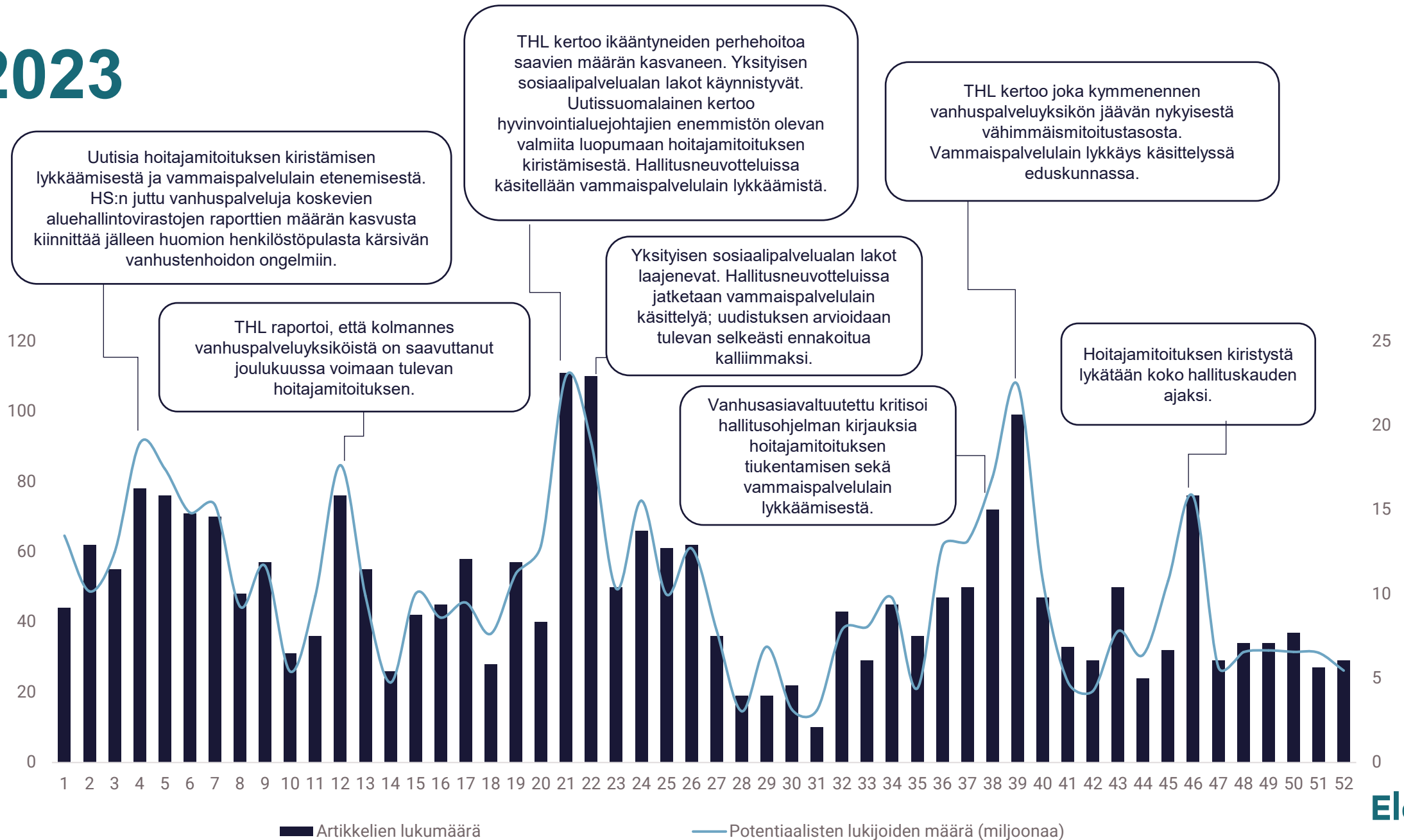
Puolueet ottavat kantaa hoitajamitoituksen lykkäämiseen. Hoitoalan työriidan sovittelu käynnissä; hallitus alkaa valmistella potilasturvallisuuslakia hoitajien lakkoilun rajoittamiseksi.

Hoitajamitoitus päätetään porrastaa. Myös hoitoalan monta kuukautta jatkunut työkiista päättyy valtakunnansovittelijan sovintoesitykseen.

Utissuomalaisen mukaan 1300 hoitoalan työntekijää on pyytänyt ammattioikeutensa poistamista.

2023

Uutisia hoitajamitoituksen kiristämisen lykkäämisestä ja vammaispalvelulain etenemisestä. HS:n juttu vanhustalveluja koskevien aluehallintovirastojen raporttien määrän kasvusta kiinnittää jälleen huomion henkilöstöpuhlasta kärsivän vanhustenhoidon ongelmiin.

THL raportoi, että kolmannes vanhustalveluyksiköistä on saavuttanut joulukuussa voimaan tulevan hoitajamitoituksen.

THL kertoo ikääntyneiden perhehoitoa saavien määrän kasvaneen. Yksityisen sosiaalipalvelualan lakot käynnistyvät. Utisuomalainen kertoo hyvinvointialuejohtajien enemmistön olevan valmiita luopumaan hoitajamitoituksen kiristämisestä. Hallitusneuvotteluissa käsitellään vammaispalvelulain lykkäämistä.

Yksityisen sosiaalipalvelualan lakot laajenevat. Hallitusneuvotteluissa jatketaan vammaispalvelulain käsittelyä; uudistuksen arvioidaan tulevan selkeästi ennakoitua kalliimmaksi.

Vanhusasiavaltuutettu kritisoi hallitusohjelman kirjauksia hoitajamitoituksen tiukentamisen sekä vammaispalvelulain lykkäämisestä.

THL kertoo joka kymmenennen vanhustalveluyksikön jäävän nykyisestä vähimmäismitoitustasosta. Vammaispalvelulain lykkäys käsittelyssä eduskunnassa.

Hoitajamitoituksen kiristystä lykätään koko hallituskauden ajaksi.

Julkisuuden sävy

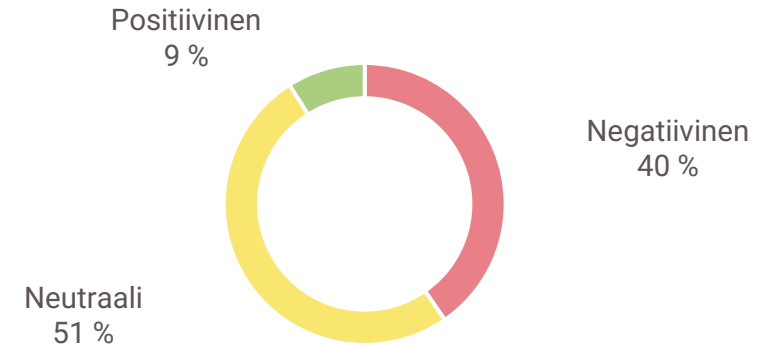

Rinnekodeit

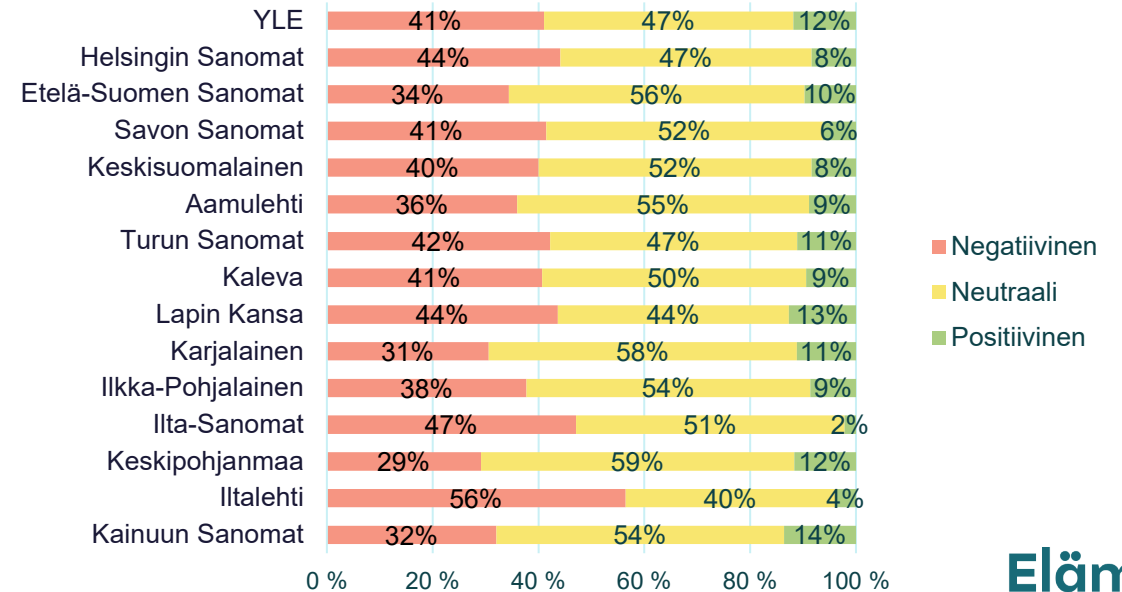
Sävy sosiaali- ja hoiva-alaa kohtaan

- Vuosina 2021-2023 negatiivista näkyvyyttä sosiaali- ja hoiva-alalle toi ennen kaikkea uutisointi **henkilöstöpulasta**. Uutisointi kasvoi syksystä 2021 ja kiihtyi työtaistelujen aikana vuosina 2022 ja 2023. Lisänäkyvyyttä toivat myös aluevaalit ja eduskuntavaalit sekä hoitajamitoituksen säätäminen.
- Uutisointi henkilöstöpulasta kiinnitti myös huomiota hoitotyön heikoksi koettuun **palkkatasoon sekä muihin alan houkuttelevuutta vähentäviin tekijöihin kuten kiireeseen, koettuun arvostuksen puutteeseen sekä henkilöstön vaihtuvuuteen**. Jutuissa kuvattiin myös henkilöstöpulan vaikutuksia palvelujen saatavuuteen ja laatuun. Toisaalta henkilöstöpulan ratkaisutkin olivat esillä ja toivat neutraalia – ja ajoittain positiivistakin – näkyvyyttä.
- Ala näyttäytyi negatiivisessa valossa myös käsiteltäessä erilaisia **onnettomuuksia, rikoksia sekä muita havaittuja epäkohtia** vanhus- ja vammaispalveluyksiköissä. Osa yksittäistapauksista kytkettiin laajemmin alaa koskettaviin haasteisiin. Artikkeleissa esimerkiksi tuotiin esiin henkilöstöpulan vaikutukset tapahtumakulkuihin.
- Myös positiivisissa artikkeleissa korostuivat henkilöstön kokemukset. Haastateltavana oli nuoria alalle kouluttautuvia, alanvaihtajia tai pitkän uran alalla tehneitä. He toivat haastatteluissa esiin ennen kaikkea työn merkityksellisyyden. Jonkin verran positiivista näkyvyyttä toivat myös uudet ja innovatiiviset toimintamallit, työntekijöiden onnistunut rekrytointi ulkomailta sekä uutiset, joissa korostettiin hoitajapulan koskettavan vain osaa alueista tai yksiköistä.

Sävyjakauma

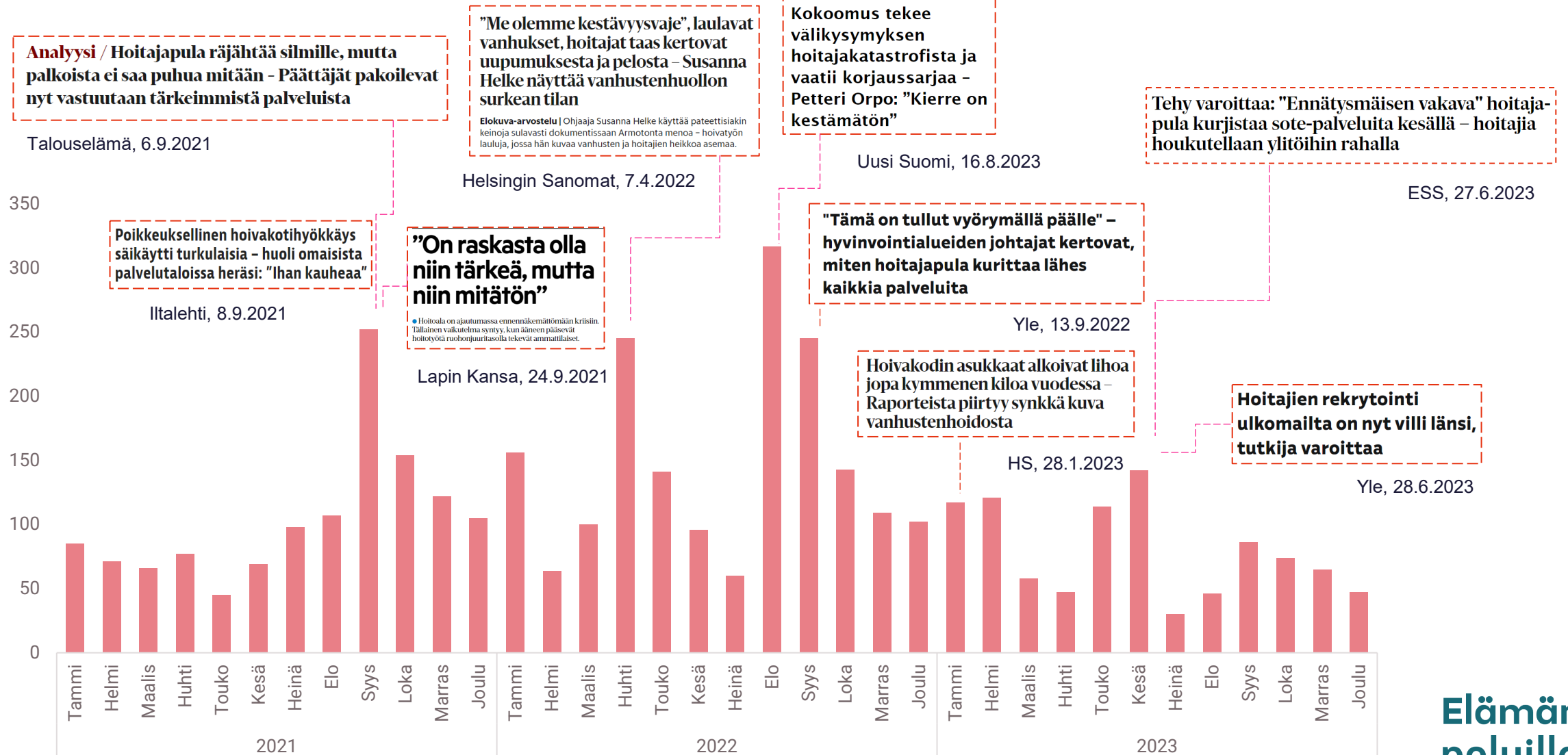

Sävyjakauma, top 15 media

Negatiivinen näkyvyys

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Negatiivisten mainintojen määrä	1251	1778	947
Osuus koko julkisuudesta	40 %	42 %	38 %

Positiivinen näkyvyys

Tunnusluvut	2021	2022	2023
Positiivisten mainintojen määrä	306	307	270
Osuus koko julkisuudesta	10 %	7 %	11 %

Ikääntymisen riemu ja riesa

Senioreiden neuvontapisteissä huolet otetaan vakavasti.

THL:n tutkimus: Vanhusten ympärivuorokautisen hoidon yksiköistä yli 90 prosenttia täytti henkilömitoituksen

Maaseudun Tulevaisuus, 10.2.2021

Turun Sanomat, 26.10.2021

"Vanhusten hyvä arki on sydämenasia" – kaikissa hoivakodeissa ei ole pulaa hoitajista

Etelä-Suomen Sanomat, 11.12.2021

Lähihoitajaksi opiskeleva Tiia Himanen, 18, arvostaa alaansa: "Saamme olla ikääntyneille päivän ainoa ihmiskontakti"

Yle, 11.1.2022

Eläkeläiset ovat pelastaneet vanhusten palvelukeskuksen monelta täpärältä tilanteelta – Kolme konkarihoitajaa kertoo, mikä saa heidät paiskimaan töitä eläkkeelläkin

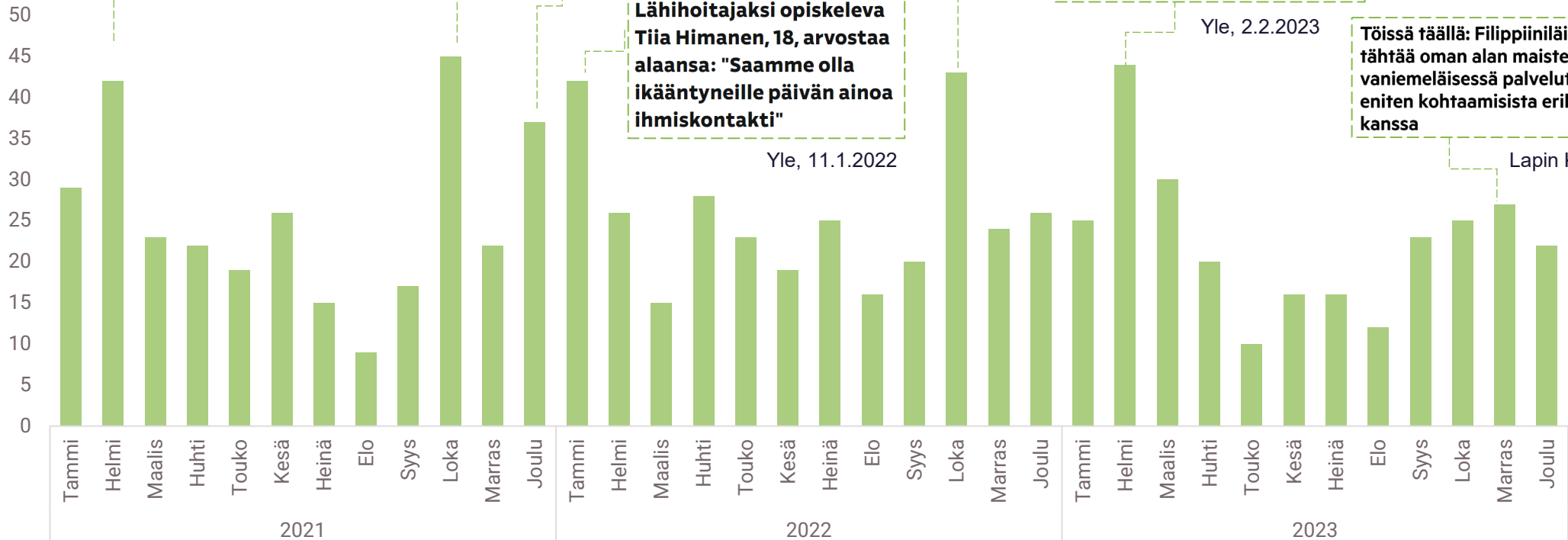
Satakunnan Kansa, 3.10.2022

THL: Keski-Pohjanmaalla on riittänyt hoitajia vanhusten ympärivuorokautiseen hoivaan

Yle, 2.2.2023

Töissä täällä: Filippiiniläinen lähihoitaja tähtää oman alan maisteriopintoihin – ro-vaniemäläisessä palvelutalossa hän pitää eniten kohtaamisista erilaisten ihmisten kanssa

Lapin Kansa, 30.11.2023

Erot alueellisessa ja valtakunnallisessa mediassa

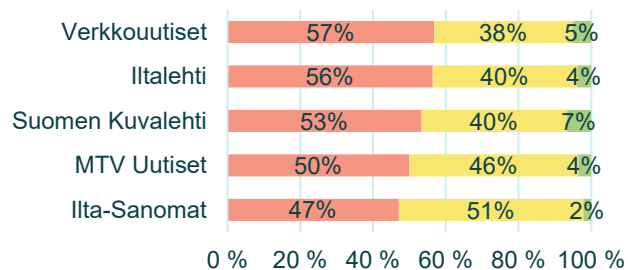
Julkisuuden sävy valtakunnallisessa mediassa

	Negatiivinen	Neutraali	Positiivinen	Yhteensä
YLE	381	437	110	928
Helsingin Sanomat	359	386	68	813
Ilta-Sanomat	195	210	9	414
Iltalehti	219	154	15	388
MTV Uutiset	112	104	8	224
Verkkouutiset	112	75	10	197
Maaseudun Tulevaisuus	58	80	6	144
Kauppalehti	47	45	14	106
Uusi Suomi	36	40	4	80
Talouselämä	22	30	5	57
Suomen Kuvalehti	16	12	2	30
Tekniikka & Talous	1	3	2	6
Yhteensä	1558 (46 %)	1576 (47 %)	253 (7%)	3387

Julkisuuden sävy alueellisessa mediassa

	Negatiivinen	Neutraali	Positiivinen	Yhteensä
Etelä-Suomen Sanomat	272	442	77	791
Savon Sanomat	311	392	47	750
Keskisuomalainen	291	375	61	727
Aamulehti	256	393	63	712
Turun Sanomat	277	306	73	656
Kaleva	199	244	46	489
Lapin Kansa	207	207	60	474
Karjalainen	137	261	50	448
Ilkka-Pohjalainen	157	223	36	416
Keskipohjanmaa	115	234	46	395
Kainuun Sanomat	99	168	42	309
Satakunnan Kansa	99	171	25	295
Yhteensä	2420 (37 %)	3416 (53 %)	626 (10 %)	6462

Korkein negatiivisen näkyvyyden osuus

Julkisuuden sävyssä oli selkeitä eroja alueellisen ja valtakunnallisen median välillä. Siinä missä valtakunnallisessa mediassa negatiivisia ja neutraaleja osumia kertyi keskimäärin lähes yhtä paljon, alueellisessa mediassa negatiivisen näkyvyyden osuus oli 16 %-yksikköä neutraalia näkyvyyttä pienempi.

Eniten negatiivisia mainintoja oli Ylellä, mutta korkein negatiivisen näkyvyyden osuus oli Verkkouutisissa. Samalla valtakunnallisissa lähteissä, joissa negatiivisen näkyvyyden osuus oli korkea, positiivisen näkyvyyden osuus jäi keskimääräistä pienemmäksi. Alueellisessa mediassa negatiivisten mainintojen osuus oli korkein Lapin Kansassa (44 %), mutta myös positiivisia mainintoja kertyi suhteellisen paljon (13 %).

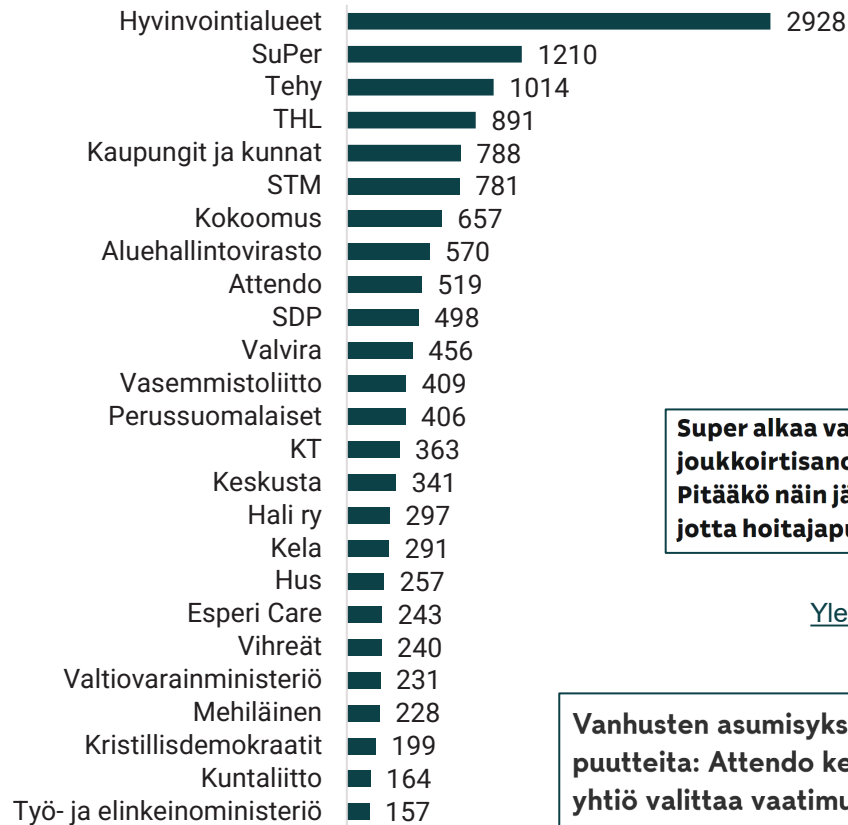
Organisaatiot

Rinnekodeit

Organisaatiot mediassa

Eniten mainintoja saaneet, top 25

Ylen tentissä leimahti hoitajista - Kokoomus: "Valheellinen väite", vasemmistosta syytös "suomalaisten sumutuksesta"

[Kauppalehti, 21.3.2023](#)

SDP:n Tuppurainen tivasi pääministeri Orpolta: Mitä vammaispalvelulain siirtäminen kertoo johtajuudestanne?

[Yle, 28.9.2023](#)

Pirkanmaan hyvinvointialuejohtaja Marina Erhola hoitajamitoituksesta: "Pitää siirtää ja tarkistaa uudelleen"

[Yle, 17.8.2022](#)

Aluehallintovirastolta huomautus Kuopion kaupungille: Muistisairaita vanhuksia sidottiin magneettivoilla sänkyyn jopa iltapäivästä aamuun

[Savon Sanomat, 9.5.2022](#)

Petteri Orpo Ykkösaamassa: Hoitajapula on ratkaistava seuraavan hallituskauden aikana

[Yle, 30.4.2022](#)

Super alkaa valmistella joukkoirtisanoutumista - Paavola: Pitääkö näin järeisiin keinoihin ryhtyä, jotta hoitajapula ratkaistaan?

[Yle, 27.4.2022](#)

STM huolestui hoitajalakosta - varautuu potilasturvallisuuden vaarantumiseen

[Iltalehti, 1.4.2022](#)

Perussuomalaiset parantaisi sote-palveluiden saatavuutta palveluautolla - "tärkein toimi hoitoalan ongelmien korjaamiseksi on lisätä resursseja"

[Karjalainen, 8.12.2021](#)

Vanhusten asumisyksikössä havaittiin useita puutteita: Attendo kertoo MTV Uutisille, miksi yhtiö valittaa vaatimuksesta lisätä henkilökuntaa

[MTV Uutiset, 21.4.2021](#)

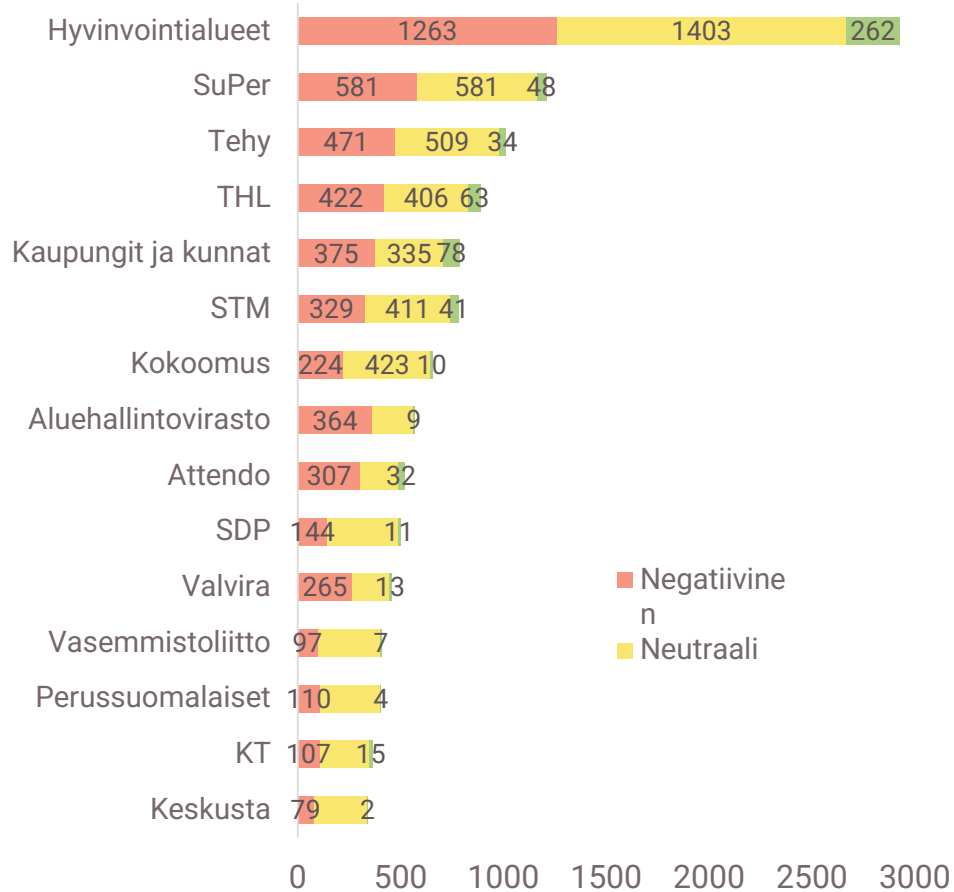
THL:n tutkimus: Valtaosa vanhusten ympärivuorokautisen hoidon yksiköistä täytti henkilömitoituksen

[Etelä-Suomen Sanomat, 10.2.2021](#)

Uutisoinnin sävy

Top 15, uutisoinnin sävy sosiaali- ja hoiva-alaa kohtaan

Sosiaali- ja hoiva-alaan liittyvissä uutisissa olivat vahvasti **edustettuna julkiset toimijat ja poliittiset puolueet**. Tarkastelujakson ajalle osuivat kahdet sote-palvelujen kannalta keskeiset vaalit: vuoden 2022 alussa aluevaalit ja keväällä 2023 eduskuntavaalit. Uutisoinnissa esiintyvistä toimijoista selkeästi eniten näkyvyyttä saivatkin hyvinvointialueet, joiden vastuulle sote-palvelut siirtyivät tammikuussa 2023, joskin näiden rooli uutisissa oli pääosin passiivinen. Sen sijaan **alaan liittyviä teemoja aktiivisesti esillä mediassa pitäneet poliitikot vaikuttivat sekä medianäkyvyyden aiheisiin että uutisoinnin sävyyn**.

Puolueiden lisäksi keskeisiä toimijoita uutisoinnissa olivat ammattiliitot **SuPer ja Tehy**, jotka saivat runsaasti näkyvyyttä hoitoalan työtaistelujen myötä vuosina 2022 ja 2023, mutta jotka myös ottivat kantaa alaa koskettaviin kysymyksiin pitkin tarkastelujaksoa. Työnantajajärjestöt olivat huomattavasti vähemmän esillä. Eniten näkyvyyttä sai pääasiassa vuonna 2022 hoitoalan työkiistan myötä esillä ollut Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT.

Yksityisten toimijoiden näkyvyys oli huomattavasti pienempi. Yrityksistä mediassa esiintyi useimmin **Attendo**. Yritykset esiintyivät usein negatiivisissa artikkeleissa, joissa kerrottiin havaituista tapaturmista ja epäkohdista sekä henkilöstöpulasta, mutta myös positiivista näkyvyyttä kertyi esimerkiksi työntekijöiden haastattelujen myötä. Neutraaliin sävyyn kirjoitettiin mm. yrityskaupoista ja rekrytointikampanjoista. Yrityksiin keskittyvälle neutraalille näkyvyydelle tyypillistä oli, että uutisissa tuotiin esiin sekä ongelmia että positiivisia puolia alasta.

Vaikka poliittinen keskustelu leimasi vahvasti tarkastelujaksoa, uusia näkökulmia mediaan nousi myös muita reittejä. Tutkimus- ja tilastotietoa – ja siten uutisoinnin näkökulmia – tarjosivat tarkastelujakson aikana etenkin viranomaistahot kuten THL sekä järjestöt ja liitot. Myös valvovien tahojen eläin ja Valviran tutkimat tapaukset olivat esillä mediassa usein.

RinneKodit

Pilvi Bisi

Data Insight Analyst

pilvi.bisi@retriever.fi

+358 40 661 0729